

Foto af Nick Waplinton fra bogen "Living Room," Cornerhouse Publications

Køn og magtperspektiv på "mænds vold mod kvinder"

Af Pia Rovsing Clemmensen

I denne artikel vil jeg gennem en case vise, at fænomenet mænds vold mod kvinder er en kompliceret størrelse, og at det medfører en markant forskydning af magtforholdet mellem kønnene. Det er en vigtig diskussion, da forståelsen af volden har store konsekvenser for, hvilken hjælp der fra myndigheders side stilles til rådighed for kvinderne. Jeg vil vise et par eksempler på, hvorledes et køns- og magtperspektiv kan være relevant og kan føre til en forbedret hjælp. Baggrunden for min viden er dels arbejds erfaring som socialrådgiver i kommuner og krisecenter, og dels et forskningsprojekt jeg sidste år gennemførte om voldsramte kvinder og den hjælp de tilbydes i socialforvaltninger.

Der er brug for at vende perspektivet

I de nordiske lande, i EU-regi, FN, USA og i andre lande har der gennem flere år været en levende debat om hvordan fænomenet "mænds vold mod kvinder" skal forstås og hvordan man kan afhjælpe problemerne¹⁾. Denne debat har givet fornyet inspiration til den danske kvindebevægelse. Der har de sidste 25 år i udlandet eksisteret en del forskning om vold mod kvinder, mens forskning på dette område her i landet kun så småt er ved at komme i gang.

I udlandet er der indenfor kvindebevægelsen og forskerverdenen efterhånden opnået konsensus omkring at volden skal forstås i et køns- og magtperspektiv²⁾. Det vil sige at generel og specifik ulighed mellem kønnene tages i betragtning, og at det intentionelle understreges: at mænd slår for at opnå noget.

Her i landet er der hos professionelle, i krisecentre og i befolkningen stærke tendenser til at se problemerne gennem en psykologisk optik³). Naturligvis handler vold og voldsbrug også om psykologi, men et psykologisk perspektiv kan føre til at man ignorerer magtaspektet. En ensidig fokusering på psykologiske årsagsforklaringer, på hvorfor mænd er voldelige, medfører tendenser til at forklare og undskylde deres handlinger, og tendenser til at skyde skylden over på offeret ("victim blaming"). En del psykologer har desuden tendens til at se på manden og kvinden ud fra et neutralitetsprincip. De betragtes som lige individer med samme muligheder. Der fokuseres gerne på interaktionen mellem de to køn og at de har hver deres andel i, hvad der foregår. Den type behandling kan ikke bruges, når parrets relation er præget af vold. En mand der slår, gør det ikke kun "fordi" han har haft en dårlig barndom eller fordi han har lavt selvværd. Voldsmanden slår også "for at" opnå noget. At der er tale om et magtaspekt og en hensigt med at bruge vold peger hen mod en sociologisk forståelse. Jeg mener ikke vi skal forkaste psykologien på området, men perspektivet trænger til at blive rykket mere over i sociologisk retning. Det vil medføre en større opmærksomhed på at vold mod kvinder ud over at være et individuelt problem også er et samfundsproblem.

I Danmark var feministiske holdninger fremtrædende omkring krisecenterbevægelsens opståen i starten af 1980'erne. Der blev dengang lagt vægt på køns- og magtperspektivet. Volden mod kvinder blev forstået som et udtryk for den generelle ulighed mellem mænd og kvinder: Volden blev forstået som mænds undertrykkelse af kvinder. Gennem 1980'erne og 90'erne blev det psykologiske perspektiv, også indenfor krisecentrene, stadig mere dominerende. Sat lidt på spidsen, så ligner de forståelser af volden, der voksede sig stærke op gennem disse år, til forveksling voldsmandens egen forståelse af den vold han udøver. En voldsmand retfærdiggør typisk sin vold med at det er kvindens adfærd der er skyld i at han udøver vold. Han ignorerer typisk volden og gør den til noget andet end den er.

Sidst i 1990'erne har samarbejdet med udlandet påvirket den danske opfattelse i retning af en mere feministisk forståelse. Selv i regeringens handlingsplan om Vold mod kvinder fra år 2002 formuleres mænds vold mod kvinder som et udtryk for kønnenes ulighed og som et menneskerettighedsproblem. Formuleringer der er hentet fra FN's definitioner⁴). Der er dog et langt stykke vej endnu fra de politiske formuleringer og til praksis, når myndighederne skal hjælpe kvinderne. Det kan man se i bl.a. lovgivningen, i myndigheders organisation og praksis⁵). Vold mod kvinder betragtes stadig ikke som rigtig vold, men som "husspektakler". Mænds vold mod kvinder er stadig et "skjult" problem, der tilhører privatlivets fred. Det er vigtigt vi får sat nogle ord på det skjulte, at vi får udviklet nye begreber om, hvad der foregår. Derfor vil jeg gennem nedenstående case vise, hvordan vold i hjemmet kan være en kompliceret størrelse, og at der sker en forskydning af magtforholdet mellem kønnene. Vold påvirker kvinden på en måde, der kan gøre det vanskeligt for hende at bede om hjælp. I nedenstående tilfælde må sagsbehandleren tage initiativet.

Voldens karakter

Vold mod kvinder i parforhold følger et genkendeligt mønster. Den karakteriseres ved en kombination af både psykisk vold, fysisk vold, seksuel vold, økonomisk vold, materiel vold og latent vold. Med til det genkendelige mønster hører, at forholdene ofte indledes stormfuldt og romantisk og kvinden gives ekstrem meget omsorg og opmærksomhed. Volden kommer snigende, men starter som regel med et skub eller en lussing. Det sker som regel kort efter at parret er flyttet sammen, har giftet sig eller efter hun er blevet gravid. Fysisk og psykisk vold følges ad, fletter sig ind i hinanden og har tendens til at eskalere. Kvinden nedgøres verbalt, isoleres og kontrolleres på stadig flere planer, så hun til sidst ikke ved hvad der er op og hvad der er ned. Det kan derfor være svært for hende at søge hjælp, og det kræver derfor en speciel viden at give hende hjælp. Som sagsbehandler, politibetjent, eller hvem det måtte være, skal man vide at hun har nog-

le særlige reaktioner på grund af det hun har været ude for. Hun har brug for at andre har mod til at sætte ord på at de ser volden. Hun har brug for at mærke hun tages alvorligt af dem, som hun søger hjælp hos, og hun har brug for beskyttelse mod yderligere vold. Jeg har valgt den nedenstående case som repræsentant for så mange andre virkelige historier. Ikke fordi den er specielt dramatisk, men fordi den giver et indtryk af voldens mange ansigter, ligesom det er mit håb, at den giver et indtryk af, hvor svært det er for den voldsramte kvinde at bede om hjælp, og hvor svært det er at give hende den.

Casen Kirsten og Johnny

Kirsten og Johnny havde ikke kendt hinanden så længe inden de flyttede sammen. Han gav hende røde roser, viste hendes person stor interesse, ydede en masse omsorg og satte hende hurtigt op på en piedestal. De tilbragte megen tid alene og dyrkede hinandens selskab intenst. Der var i starten af forholdet nogle forskellige tegn på, at han måske havde tendens til at overskride hendes personlige grænser, men den følelsesmæssige tilknytning gjorde det vanskeligt for hende at vurdere, om der er noget forkert i det. Han hentede og bragte hende når hun var hjemmefra, og han ville høre hvem hun havde talt med og hvad de havde talt om. Hvorvidt der var tale om interesse for hende eller om der var tale om en begyndende kontrol, var også vanskeligt for hende at vurdere i starten. Allerede efter de havde boet sammen en måned kom hans voldelige side frem. Han havde det med at hidse sig op ved småting, og efter to måneder gav han hende "en flad" i forbindelse med en mindre bagatel.

Kirsten blev som tiden gik udsat for stadig mere massiv kontrol. Ved hjælp af trusler og vold blev hendes adfærd og bevægelsesfrihed begrænset. Hun måtte ikke tale med andre mennesker, hun måtte ikke tale i telefon, uden at Johnny overhørte samtalerne og hun måtte ikke gå på arbejde. Johnny havde en overdreven interesse for hvilket tøj hun gik i. På et tidspunkt skar han en ny jakke i stykker, som hun lige havde købt, fordi han fandt den for

udfordrende. Hun fortalte: *"Han havde jo ikke været med til at vælge det tøj, og så var det åbenbart for sexet i hans øjne"*. Hun var også jævnlige genstand for nedladende og degraderende tale. Hun blev kaldt for luder og mægso. Hun oplevede også at blive spyttet på. *"Det er lige før det var mere ydmygende end når han slår mig"*. Hun flyttede fra ham, men han fandt hende og lovede bod og bedring og hun vendte tilbage. Hans ord overbeviste hende. Han havde ordet i sin magt. *"Han var god til at få mig overbevist om, at det skulle nok gå. Det var han rigtig god til. Så tog jeg tilbage igen, og det gik faktisk også godt et stykke tid"*.

Kirsten var fra starten dybt forelsket i ham og hun følte sig utrolig stærkt bundet til ham. I de gode stunder, specielt når de var alene, havde de det mere end godt. Han fortalte hende hvor meget han elskede hende, han viste sine følelser, og han græd ind imellem meget. Han sagde han var voldelig, fordi han elskede hende så højt. *"...Men så var han så sød bagefter, når han havde ... gjort noget. Han vidste ikke alt det gode han skulle gøre for mig. Så opvartede han mig som en dronning"*.

På grund af Johnnys væremåde tog Kirstens store børn afstand fra ham og holdt sig væk. Kirstens kontakt med hendes egen mor gik også langsomt i stå, da Johnny var jaloux og lavede konflikt ud af ting, som moderen havde sagt mens hun var på besøg. Hun måtte for eksempel ikke nævne navnet på Kirstens eksmand. Kirstens mor skulle gå stadig mere på liste-fødder og opgav til sidst kontakten. Jeg spurgte Kirsten om Johnny var jaloux og hun svarede: *"Ja, han er jaloux på alle. Han var jaloux på min mor og på min bror. Han ville jo helst have at jeg kun snakkede med ham og hans familie"*.

Johnnys jalousi slog markant igennem da Kirsten fik arbejde. Han brækkede simpelthen armen på hende, så hun ikke kunne passe sit arbejde og måtte sygemeldes i længere tid.

"Det starter med at han slår i hovedet eller på skulderen eller med knytnæver eller sparker mig. Så kaster han rundt med mig, sparker når jeg ligger ned. Slår mig med knytnæver i ansigtet. Jeg havde tit blå øjne".

Kirsten meldte ham aldrig til politiet. Det gør de fleste voldsramte kvinder ikke, af gode grunde. *"Politiet kom, men jeg turde ikke melde det. De prøvede faktisk at overtale mig til at gøre det. De kendte ham. Men jeg turde ikke ... Jeg var simpelthen så ræd for at Johnny ville slå mig ihjel. Det har han også sagt. ...at hvis jeg nogensinde meldte ham, så skulle jeg være forberedt på, at så ville mine børn ikke have nogen mor mere. Og jeg skulle ikke være sikker på, hvad han kunne finde på at gøre ved min mor og mine børn også. Så det turde jeg selvfølgelig ikke gøre"*.

Inden for det første halve år de boede sammen blev Kirsten voldtaget. *"Han havde været ondskabsfuld overfor mig, og så ville han i seng med mig, og det nægtede jeg. Men det gjorde jeg så selvfølgelig også kun den ene gang"*. Hun nægtede kun denne ene gang. Voldtægten havde den virkning at hun fremover ikke turde gøre modstand. Seksuel vold er en lidt skjult form, men det viser sig, at hvis man spørger til det, har mange kvinder noget at berette om det. Seksuel vold bliver en del af et samlet voldsmønster. I krisecentrene hører vi ofte, at mænd efter voldsbrug vil have seksuelt samvær. Det er måske et forsøg på forsoning, men opleves af kvinden som endnu et overgreb.

En velkendt måde at opnå magt og kontrol på er at sætte sig på økonomien. Hvis kvinderne er sat uden indflydelse over egen indtjening og ikke inddrages i fælles beslutninger der har økonomisk betydning for dem begge, er det økonomisk vold. I Kirstens tilfælde udspillede det sig således, at hun hver måned afleverede sine penge til Johnny. Da Kirsten på et tidspunkt fik beskæftigelse i et aktiveringsprojekt havde hun meget fravær på grund af blå øjne. Hun blev trukket for fraværsdage i kontanthjælpen, og Johnny ringede og skældte sagsbehandleren ud og forsøgte at presse på for, at Kirsten ikke skulle trækkes i løn. Det var igennem denne kontakt med Johnny, at sagsbehandleren fik mistanke om, at Kirstens fravær skyldtes vold.

Kirsten beskriver at Johnny i den allerførste tid de boede sammen, kunne lade sin hidsighed gå ud over ting og genstan-

de. *"Han kunne godt blive gal og sådan og ødelægge ting. Altså, slå ind i døre eller hvad der nu var i nærheden, men han slog ikke på mig"*. Nogle kvinder beretter om at deres mænd aldrig har slået dem, men "kun" har slået ting i stykker. Den skræmmende effekt kan i disse tilfælde være stærk nok til at styre partneren. Materiel vold vil typisk gå hånd i hånd med psykisk vold.

Bruddet

Mange mennesker undrer sig over, at kvinder ikke bare forlader en voldelig mand. En væsentlig grund er, at de sædvanligvis er blevet truet med alskens ulykker, hvis de forlader ham. Kirsten fortalte hun var bange for at miste alt. *"Jeg vidste jeg ville miste min lejlighed, min kat, mit liv, mit job, alt ville jeg miste. Jeg ville ikke have noget tilbage. Og det var jeg godt klar over. For han skulle nok sørge for, at jeg ikke fik noget med, i hvert fald"*. Hun fortsatte: *"Hvis jeg nogensinde forlod ham, så har han sagt at han ville slå mig ihjel. Hvis han nogensinde fik fat i mig... Og katten skulle dø. Altså, der var mange ting han truede med, hvis jeg virkelig gjorde noget ved det og forlod ham. Og det holdt mig tilbage"*.

I tiden inden hun forlod ham var hendes fysiske og psykiske tilstand meget dårlig. Hun fortalte: *"Så fik jeg gipsen af armen og skal starte på arbejde igen. Og så begynder det at gå helt galt. Jeg begynder at gå og besvime derhjemme. Simpelthen i angst bare ved at stå ved siden af ham. Også selvom der er ro i huset og vi stod og lavede mad, og ... ja, det gjorde jeg flere gange. Somme tider flere gange om dagen. Så kunne jeg se, at det gik jo slet ikke. Jeg var ved at blive syg. Simpelthen psykisk, ikk'!"*

Denne case illustrerer et genkendeligt mønster i fænomenet "mænds vold mod kvinder". Kirsten er udsat for fysisk, psykisk, økonomisk, materiel og latent vold. I forholdet mellem Kirsten og Johnny er der allerede i starten af forholdet sket en forskydning af magtforholdet. Han får hende pakket ind i omsorg, kontrol, humørsvingninger og i en stemning af at han kan finde på at give hende "en flad". Efter at vold

blot én gang har været virkeliggjort ligger det i luften, at det kan ske igen. Den latente vold skal forstås på den måde, at kvinden aldrig ved, hvornår manden næste gang udøver vold eller hvornår den ophører. *"Han kunne være sød det ene øjeblik og tosset det næste. Jeg kunne aldrig vide hvornår det kom. Det kom som et lyn fra en klar himmel"*.

Volden består som vi kan se af mange elementer, af forskellige herskertechnikker der foregår på flere planer. Den ene part får den fulde kontrol over den anden.

Under skrivningen har jeg overvejet, om læseren måske kunne få den følelse, at "det kan ikke være rigtigt at det er så slemt. Og hun overdriver nok. Den mand er jo psykopat". Men casen er ikke usædvanlig i forhold til hvad man daglig kan høre på krisecentrene, hvor der årligt bor omkring 2000 kvinder og 2000 børn. Vi har hidtil gået ud fra, at de 2000 kun er toppen af isbjerget, hvilket er blevet bekræftet af en undersøgelse i Institut for Folkesundhed, der viser at 41.000 kvinder årligt har været udsat for vold fra partners side⁶). Voldsramte kvinder kommer fra alle lag af samfundet. Det viser en nyetableret selvhjælpsgruppe af voldsramte kvinder, der på meget kort tid har fået stor tilslutning af kvinder fra forskellige samfundslag. Ligeledes har en nyoprettet hotline telefon fået en del kvinder, der ikke bor i krisecenter, til at henvende sig. Problemet er for udbredt til blot at vedrøre en lille afgrænset psykopatisk gruppe.

Påvirkning af kvinden

Det kan ikke undre, at al denne vold påvirker kvinderne. Forskellige undersøgelser bekræfter nogle fællestræk. Kvinderne rammes på deres selvfølelse og personlige integritet. Nogle får skyldfølelse, og de internaliserer mere eller mindre mandens syn på dem. De kan fortrænge alvoren af situationen. Deres virkelighedsforståelse forskubbes, de bliver ambivalente og mister orienteringen i, hvad der er rigtigt og hvad der er forkert. Det unormale bliver efterhånden normalt for dem. Volden har indvirkning på kvindernes helbredstilstand og de er påvirkede af volden længe efter de har forladt den. Der er aktuelt

teorier fremme om at forstå kvindernes symptomer som et syndrom i lighed med torturofres. Uforudsigelighed i hvornår volden sker samt vekslen mellem kulde og varme skaber nogle stærke personlige bindinger. Ofrene bliver stærkt bundne til "fangevogteren", idet der skiftes mellem varme og kulde, god og dårlig behandling. Når hun er isoleret i parforholdet og ikke har væsentlig kontakt med andre mennesker, er han den eneste, der giver hende omsorg. Offeret identificerer sig i mere eller mindre grad med ham, hun internaliserer hans normer for, hvordan hun skal være, hvilket gør det næsten umuligt for hende at forlade ham uden hjælp fra andre mennesker.

Mange kvinder beretter om trusler om vold eller trusler på livet fordi de har sagt de vil bryde forholdet, og mange må leve med fortsatte trusler hængende over hovedet i mange år efter en separation.

Kirsten fortalte, at hun blev bange og efterhånden ikke turde sige sin mening til Johnny. Hun følte ubehag og hun følte sig nedværdiget. Hun glemte de forskellige hændelser og havde gennem mit interview med hende svært ved at huske og gøre rede for hele forløbet. På grund af Johnnys humørsvingninger brugte hun mange kræfter på at regne ud, hvordan hun skulle være. Hun var konstant på vagt og skulle hele tiden forsøge at være et skridt foran ham. Hun havde tabt sig mange kg. i de tre år hun boede sammen med ham. Hun havde tendens til at bortforklare problemerne, hun undskyldte ham og hun minimerede og bagatelliserede problemerne. Hun så ikke situationen i en helhed, men opdeltte situationerne i enkeltdele. Hun var ambivalent, idet hun holdt af ham, men samtidig ikke kunne leve med volden. Hun sagde selv, at hun vænnede sig til forholdene "fordi han elskede hende så højt". Hun fik først øjnene op for realiteterne, da hun gennem sit arbejde kom i kontakt med andre mennesker.

Sammenfattende vil jeg slå fast, at volden er en kompliceret størrelse, at den skaber en markant forskydning af magtforholdet mellem kønnene, og volden påvirker kvinden således at hun har brug for speciel hjælp.

Socialforvaltningen

Som jeg har vist er det ikke let for en voldsramt kvinde at bryde ud af et voldeligt forhold. Generelt set er socialforvaltninger og andre myndigheder ikke gearret til at hjælpe kvinder der vil ud af et voldeligt parforhold, og mange kvinder går da også tilbage til manden, fordi de ikke får den hjælp de behøver. Kirsten var heldig, idet hendes sagsbehandler opdagede problemet, tog initiativ og indkaldte hende til en samtale. Sagsbehandleren konfronterede hende med at hun gennem sine telefon-samtaler med en vred og truende Johnny og gennem samtale med kollegaer havde fået kendskab til volden. Kirsten blev opfordret til at komme ud af forholdet og tage imod hjælp. Umiddelbart kunne hun ikke tage beslutningen, men en dag, hvor der igen var trusler i luften, tog hun skridtet. En privat bekendt sagde til hende, at han godt vidste, hvad der foregik, og at hun kunne komme til ham for at få hjælp. Hun søgte tilflugt hos denne bekendte, der beskyttede hende, lod hende overnatte indtil mandag morgen, hvor hun blev fulgt til socialforvaltningen. Her var man forberedte og ringede straks rundt for at finde en plads på et krisecenter.

Den vold Kirsten havde været igennem påvirkede hende på en sådan måde, at hun havde vanskeligt ved selv at bede om hjælp. Afgørende for hende var, at en person i det private netværk og en sagsbehandler satte ord på hvad de havde observeret og tilbød hende hjælp. Hun følte de forstod hende og tog hende alvorligt. Hendes tillid til at de reelt kunne hjælpe var afgørende for, at hun var i stand til at tage beslutningen.

Sagsbehandleren handlede ud fra en forståelse af volden ud fra et køns- og magtperspektiv. Hun sagde om Johnnys syn på kvinder, at det hang sammen med kvindesynet i det miljø han færdedes i. ”Her skal kællingen bare makke ret og at hun så en gang imellem skal have en på hovedet er der stor forståelse for i miljøet”. Sagsbehandleren reagerede ud fra en ikke værdifri holdning til relationen mellem Kirsten og Johnny. Hun tog uforbeholdent afstand fra volden og anerkendte at Kirsten havde brug for hjælp og beskyttelse.

Sagsbehandleren var også klar over at hun var nødt til at tage initiativet og gennem samtale hjælpe Kirsten til at indse, at hun måtte ud af forholdet. Samtidig hermed lovede hun Kirsten konkret økonomisk hjælp, anonymitet og fysisk beskyttelse.

Perspektiv

Der er behov for mere viden indenfor sociale myndigheder om hvad vold mod kvinder er. Vold mod kvinder er endnu ikke pensum på de social- og sundhedsfaglige uddannelser. Det er der behov for. Der er dog som noget nyt i år startet kursusvirksomhed indenfor socialrådgiveruddannelsens rammer. Som det er nu passer kvinderne ikke ind i systemet. I den sociale lovgivning, i kommuners organisation og i socialforvaltningers praksis eksisterer problematikken vold mod kvinder knapt nok. Sagsbehandlerne er i mødet med kvinderne henvist til deres egen livserfaring og øvrig faglig viden.

Når kvinderne henvender sig i socialforvaltningen er det vigtigt for dem, at kommunikationen med sagsbehandleren er god og tillidsvækkende. Da de er bange for at forlade manden er det vigtigt for dem at kunne stole på at hjælpen er der, når de har brug for den. Det er vigtigt at kvinderne føler sig anerkendt og der ikke stilles spørgsmålstejn ved deres troværdighed.

I socialrådgiveruddannelsen lægges der vægt på helhedssyn. I praksis står denne viden i modsætning til kommunernes opdeling i sektorer, der har hvert deres fokus. I kontanthjælpsafdelingen er hovedopgaven at sørge for at folk får den korrekte kontanthjælp udbetalt, i familieafsnittet skal man tage udgangspunkt i, om der er børn med særlige behov og i arbejdsmarkedsafsnittet er den primære opgave at få folk i arbejde. Sociale problemer kan have deres rod i vold i hjemmet, men hvis der ikke er fokus på det, spørges der ikke til det og problemet opdages ikke. Det kan virke besynderligt, at noget så alvorligt som fysiske overgreb ignoreres i stor stil i socialforvaltningerne. Min erfaring siger mig, at en vigtig grund er, at medarbejderne i socialforvaltningerne er for pressede til på nogen måde at være fristede til at åbne op for godteposen af besværlige pro-

blemer som folk kommer med. Bedre bliver det ikke af, at i socialforvaltninger ved den højre hånd ikke hvad den venstre hånd gør – og den ønsker heller ikke at vide noget om det – det har den alt for travlt til selv. Som socialrådgiver på et kvindekrisecenter går meget af min tid med at koordinere de tilbud og krav som forskellige sektorer af socialforvaltningerne præsenterer for kvinderne. At socialforvaltningen selv har overskud til dette overblik over borgerens situation er en sjældenhed.

En måde man kan imødekomme dette på er ved at styrke samarbejdet mellem de tre sektorer og ved at gøre vold mod kvinder til et indsatsområde, hvor man tilknytter videnspersoner og sørger for nødvendig ressourcetildeling.

Alternativ

I manderådgivningen Alternativ Til Vold (Oslo og Roskilde) kombinerer man et psykologisk og et sociologisk perspektiv⁷¹. Det er et eksempel på, hvordan man kan kombinere psykologbehandling med et køns- og magtperspektiv. Psykologerne arbejder her efter en ikke værdifri indstilling. Det medfører, at mændene som noget af det første i behandlingsforløbet skal erkende deres eget ansvar for, at de slår. I manderådgivningens behandlingsmetode er altså første skridt at få manden til at erkende problemets alvor og at de selv har ansvaret for at slå. Derefter ses på forskellige afmagtsituationer i mandens liv der kan have ført til nuværende voldelig adfærd. Han skal se på, hvordan kulturelle forventninger til mande- og kvinderollen kan skabe aggression og rationale til vold. Manden skal hjælpes til et andet positivt billede på en god mand. Der bygges på idealer om ligeværd, omsorgs- og ansvarsfølelse, følsomhed og åbenhed, mod, selvhævdelse og styrke. Som jeg ser det, er denne tilgang til volden en meget fornuftig vej frem. Voldelige mænd skal, ud over hvad politi og retsvæsen formår, have specialhjælp i såkaldte manderådgivninger, og kvinder skal ud over beskyttelse i krisecentre og relevant hjælp i socialforvaltninger, have speciel hjælp hos psykologer, der beskæftiger sig med voldsproblematikken. Vold bekæmpes på det individuelle plan ved at

den rette hjælp er tilstede. Den rette hjælp er flerspektret og gives ud fra en forståelse af volden i et køns- og magtperspektiv, hvor man hjælper manden og kvinden ud fra deres forskellige behov. At vold ikke så let lader sig standse, skal ikke forklares ved kvinders psyke, men i omgivelsernes manglende respons. Ved ikke at handle kommer man til at legitimere mænds vold mod kvinder.

NOTER:

1. Kvinderådet august 2003. *FN's Kvindekonvention – til afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder*. Lundberg, Majken og Nielsen, Randi Theil (red.)
EWL The European Women's Lobby. 2001. *Towards a common European framework to monitor progress in combating violence against women*. Observatory of the European Policy Action Centre on Violence Against Women.
2. Mogensen, Britta. 1999. Artikel i *Kvinden og Samfundet*, årgang 115, nr. 3, juni 1999, s. 18-21.
3. Christiansen, Birthe Binger (red.) 1995. *Når filmen knækker*. Hans Reitzels Forlag A/S.
Mogensen, Britta. 1998. Artikel *Voldsramte migrantkvinder i Tidsskriftet Kvinder, køn og forskning nr. 4*.
4. Beijing Platform for Action. FN. *Kvindekonventionen – FN konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder*. Cedaw konventionen.
5. Clemmensen, Pia Rovsing. 2005. *Den rette hjælp – til voldsramte kvinder*. Forlaget Frydenlund.
6. Statens institut for Sundhed. SUSY 2000.
7. Råkil, Marius (red.). Oslo 2002. *Menns vold mot kvinner*. Universitetsforlaget.